

Τὴν σοφίαν τιμήσας Ἱερώνυμε Ὅσιε, παρ' αὐτῆς ἐτιμήθης οὐρανίοις χαρίσμασι.

Σεβασμιώτατε Μητροπολίτα Δημητριάδος και Αλμυρού κ. Ἰγνάτιε,

Σεβασμιώτατε Μητροπολίτα Νέας Κρήνης και Καλαμαριάς κ. Ἰουστίνε,

Σεβασμιώτατε Μητροπολίτα Λαγκαδά, Λητής και Ρεντίνης κ. Πλάτωνα,

Σεβασμιώτατε Ποιμενάρχα μας, Μητροπολίτα Λαρίσης και Τυρνάβου, Ὑπέριμε και ἔξαρχε δευτέρας Θεσσαλίας κ. Ἱερώνυμε,

Σεβαστοί μου Πατέρες και Αγαπητοί Αδελφοί

Ο ιερός υμνωδός, από τον πρώτο στίχο του Απολυτικίου του τιμωμένου Αγίου, το οποίο σε λίγο θα ακούσουμε, μας προετοιμάζει για το ποιος είναι ο Άγιος ο οποίος εορτάζει. Άλλωστε, δεν είναι δυνατόν ένας άνθρωπος να γνωρίζει απέξω όλη την ακολουθία του κάθε αγίου. Αυτό που συγκρατεί στο μυαλό του, είναι το απολυτίκιο, το τροπάριο εκείνο που σε πέντε το πολύ σειρές έχει παρουσιάσει όλο τον θαυμαστό βίο του κάθε αγίου, μας προσδιορίζει την ιδιότητά του, το έργο που επιτέλεσε, τους χρόνους που έδρασε και τον τρόπο ίσως που εκοιμήθη. Στη σημερινή εορτή καταλαβαίνουμε πως ήρθαμε να τιμήσουμε έναν θεοφόρο πατέρα της Εκκλησία μας, που κύριο χαρακτηριστικό του είναι η Σοφία, η Σοφία του Θεού, την οποία τίμησε με την ζωή και το έργο του και λόγω αυτής της Σοφίας τιμήθηκε από τον Θεό με χαρίσματα ουράνια, τα οποία μαζί με την αγγελική βιοτή του που τον ανέδειξαν περηφανή αστέρα της Εκκλησίας.

Ο όσιος Ιερώνυμος είναι ένας από τους μεγαλύτερους αγίους και Πατέρες της Δυτικής και Ανατολικής Εκκλησίας. Οφείλω να τονίσω ότι οι Πατέρες της Δυτικής Εκκλησίας των πρώτων χριστιανικών χρόνων υπήρξαν, σε αγιότητα και θεολογική κατάρτιση, εφάμιλλοι των Πατέρων της Ανατολής, οι οποίοι συνέβαλαν τα μέγιστα στην ανάπτυξη της εκκλησιαστικής αυτοσυνειδησίας, στην διασάφηση των δογμάτων και στον ευαγγελισμό των λαών που βρίσκονταν στην πλάνη της ειδωλολατρίας.

Ο άγιος Ιερώνυμος, Ιλλυρικής καταγωγής, γεννήθηκε στην πόλη Στριδώνα της Δαλματίας. Οι γονείς του, εύποροι και συνειδητοί χριστιανοί, του έδωσαν μόρφωση και του ενέπνευσαν την ευσέβεια. Σε ηλικία επτά μόλις ετών τον έστειλαν στη Ρώμη για να σπουδάσει φιλολογία και ρητορική, κοντά στον ονομαστό δάσκαλο και φιλόσοφο Ρουφίνο, με τον οποίο συνδέθηκε με φιλία. Στη Ρώμη έμεινε δεκαπέντε χρόνια, ενώ στο τέλος αυτής της περιόδου αποκήρυξε τη φιλία του Ρουφίνου και μαζί τις κακοδοξίες του Ωριγένη, τις οποίες είχε ενστερνιστεί και δίδασκε ο δάσκαλός του. Στη συνέχεια, ο Ιερώνυμος, σε ηλικία δεκαεννέα ετών, βαπτίσθηκε χριστιανός από τον επίσκοπο Ρώμης Λιβέριο. Έπειτα μετέβη στους Τρεβήρους και στην πόλη Ακυλεία της Τεργέστης για να συνεχίσει τις σπουδές του. Μετά την ολοκλήρωση των σπουδών του στράφηκε προς την ασκητική ζωή, αλλά οι απολαύσεις και οι πειρασμοί της ζωής δεν του επέτρεψαν να μνηθεί τότε και να ακολουθήσει το μοναχικό βίο. Στη συνέχεια αποφάσισε να επισκεφτεί τους Αγίους Τόπους, όπου έζησε ο Κύριος, αλλά όταν έφτασε στην Αντιόχεια, αρρώστησε βαριά και παραλίγο να πεθάνει. Εκεί συναισθάνθηκε την αμαρτωλότητά του και μετανόησε πικρά για τον έκλυτο βίο του. Ύστερα από θερμή προσευχή στο Θεό θεραπεύτηκε θαυματουργικά. Το γεγονός αυτό στάθηκε

αφορμή να αφιερώσει τον υπόλοιπο βίο του στην εν Χριστώ ζωή και στην υπηρεσία της Εκκλησίας. Δεν πήρε τελικά το δρόμο προς τα άγια προσκυνήματα, αλλά το δρόμο της ερήμου της Συρίας, όπου με άσκηση και προσευχή καθάρθηκε και αγιάστηκε. Το 378 γύρισε στην Αντιόχεια, όπου ο επίσκοπος Παυλίνος τον χειροτόνησε, χωρίς τη θέλησή του, πρεσβύτερο το 379. Όμως ο Ιερώνυμος ουδέποτε πλησίασε στο άγιο Θυσιαστήριο, προφανώς διότι θεωρούσε τον εαυτό του αμαρτωλό και ανάξιο για το μεγάλο αξίωμα της Ιερωσύνης. Ένα χρόνο αργότερα το 380 πήγε στην Κωνσταντινούπολη, όπου συνάντησε τον άγιο Γρηγόριο το Θεολόγο, τον άγιο Γρηγόριο Νύσσης και τον άγιο Αμφιλόχιο Ικονίου. Έμεινε κοντά στους μεγάλους αυτούς Πατέρες περίπου δύο χρόνια, όπου διδάχτηκε την Θεολογία των Ελλήνων Πατέρων και μυήθηκε στη γνήσια πνευματικότητα της Εκκλησία μας. Κατά τη διάρκεια της παραμονής του στην Βασιλεύουσα Πόλη έμαθε καλά την ελληνική και την εβραϊκή γλώσσα, προκειμένου να ασχοληθεί με την ερμηνεία των Γραφών και τη συγγραφή θεολογικών πραγματειών. Επέστρεψε και πάλι στη Ρώμη, όπου έγινε γραμματέας του πάπα Δάμασου ως το 384. Πικραμένος όμως από τις ίντριγκες ορισμένων χριστιανών της ρωμαϊκής μεγαλούπολης, αποφάσισε να γυρίσει στην Ανατολή, διότι τον έλκυε η πνευματικότητα της χριστιανικής Ανατολής. Έτσι, το 385 έφτασε στην Βηθλεέμ, την Αγία Πόλη όπου γεννήθηκε ο Σωτήρας του κόσμου Χριστός. Με χρήματα της Ρωμαίας μαθήτριάς του Παύλας, έχτισε δύο μοναστήρια κοντά στο άγιο σπήλαιο της Γεννήσεως, το ένα ανδρικό, όπου έγινε ο ίδιος ηγούμενος και το άλλο γυναικείο, όπου έγινε ηγουμένη η Παύλα. Εκεί έζησε τον υπόλοιπο βίο του, προσευχόμενος, ασκούμενος στην αρετή, μελετώντας και συγγράφοντας σπουδαία θεολογικά έργα. Το συγγραφικό έργο του υπήρξε

μεγάλο και σε έκταση και σε ποιότητα. Η άριστη γνώση της λατινικής γλώσσας τον ανάδειξε ως ένα από τους σπουδαιότερους Λατίνους συγγραφείς. Ασχολήθηκε κυρίως ως μεταφραστής έργων των Ελλήνων Πατέρων στη λατινική γλώσσα, συμβάλλοντας έτσι στην γνωριμία των δυτικών με την ανατολική Θεολογία. Έγραψε ακόμη ερμηνευτικά, δογματικά και αντιαιρετικά έργα. Διασώθηκε επίσης μεγάλος αριθμός επιστολών του. Το σπουδαιότερο όμως έργο του είναι η μετάφραση της Αγίας Γραφής στα Λατινικά, η οποία μας είναι γνωστή ως Βουλγάτα, δηλαδή κοινή, δημώδης. Όσον αφορά τη διδασκαλία του, αυτή συνεχίζει την παράδοση των μεγάλων Πατέρων της αρχαίας Εκκλησίας, Ιγνατίου, Ειρηναίου, Κυπριανού και των Καππαδόκων Πατέρων. Ολόκληρο το θεολογικό του σύστημα συνοψίζεται στην αρχή, ότι η σωτηρία του ανθρώπου συντελείται μόνο μέσα στην Εκκλησία, ενώ έξω από Αυτή υπάρχει η απώλεια, ο χωρισμός από το Θεό και ο θάνατος.

Μελετώντας λοιπόν, αγαπητοί μου αδελφοί, τα συγγράματα του Αγίου, οδηγούμαστε στο συμπέρασμα πως ο Άγιος κατείχε την Σοφία. Την Σοφία του ανθρώπου, αλλά το σημαντικότερο, τη Σοφία του Θεού, την Σοφία που πριν τα Παλαιοδιαθηκικά Αναγνώσματα μας ανέφεραν.

«Ευτυχισμένος, ευλογημένος από τον Θεό είναι ο άνθρωπος, ο οποίος βρήκε την αληθινή σοφία, και κάθε θνητός, ο οποίος γνώρισε και απέκτησε την από τον Θεό χορηγούμενη φρόνηση και σύνεση, ακούσαμε. Διότι είναι ασυγκρίτως καλύτερο να αγοράζει και να αποκτά κανείς την σοφία, παρά θησαυρούς χρυσού και αργύρου. Αύτη είναι ασυγκρίτως πολυτιμότερη από τα διαμάντια και τους άλλους πολυτελείς λίθους και εναντίον αυτής δεν μπορεί να αντιπαραταχθεί κανένα απολύτως πονηρό πράγμα. Η σοφία

γίνεται γνωστή σε όλους εκείνους, οι οποίοι την πλησιάζουν με αγαθή διάθεση. Και κάθε τι, από όσα οι άνθρωποι θεωρούν πολύτιμα, δεν μπορεί να αντιπαραβληθεί προς αυτή.»

Το τι είναι όμως Σοφία μας το εξηγεί ο σοφός Σολομών. «Τι είναι όμως αυτή η σοφία και πώς έγινε, θα σας το αναγγείλω και δεν θα κρύψω από σας τα μυστήρια του Θεού. Αλλά θα φέρω αυτά στο φως από την αρχή της δημιουργίας, θα καταστήσω φανερή την γνώση αυτής και δεν θα αντιπαρέλθω την θεία αλήθεια. Δεν θα συμπερπατήσω, ούτε θα συναναστραφώ με άνθρωπο, που τον λυώνει ο φθόνος, διότι αυτός δεν θέλει να έχει καμμία επικοινωνία και σχέση με την σοφία. Το πλήθος των κατά Θεόν σοφών είναι ασφάλεια και σωτηρία για τον κόσμο.»

Για την σοφία του ανθρώπου, αν ανατρέξουμε στους αρχαίους Έλληνες φιλοσόφους, θα δούμε πολλές απόψεις αλλά και προβληματισμούς. Κι είναι στα αλήθεια περίεργο ότι οι αρχαίοι δεν χαρακτήριζαν σοφούς «μεγάλα μυαλά», όπως σήμερα θα λέγαμε, τον Πλάτωνα, τον Σωκράτη και τον Αριστοτέλη, αλλά τους σοφούς νομοθέτες, οι οποίοι με την σοφία τους, που έβγαινε από την πείρα της ζωής, μπορούσαν να θεσπίσουν κανόνες αρμονικής συμβίωσης. Η σοφία τους δηλαδή είχε πρακτικό νόημα, όχι θεωρητικό και φιλοσοφικό. Ασφαλώς, ο Πλάτωνας και ο Αριστοτέλης ήξεραν πολύ περισσότερα από τους επτά σοφούς των αρχαίων Ελλήνων, αλλά ήταν θεωρητικά και φιλοσοφικά, και όχι πρακτικά για την ζωή. Σοφιστές και φιλόσοφοι στην αρχαία Ελλάδα είχαν έναν διαρκή προβληματισμό για όλα τα πράγματα και κυρίως για την κοινωνική συμπεριφορά των ανθρώπων. Έψαχναν πάντα την αλήθεια στις συζητήσεις τους, αλλά η πραγματική αλήθεια

πάντοτε τους διέφευγε. Παρόλα αυτά διατυπώθηκαν κανονιστικές αρχές πολύ αξιόλογες, που συζητιούνται ακόμη. Η σοφία των αρχαίων Ελλήνων στηριζόταν στην Γνώση. Αυτή καθόριζε τί είναι σωστό και τι λάθος. Τελικά κάτι ξέρουμε, αλλά συγκρινόμενα με αυτά που δεν ξέρουμε είναι ελάχιστα και επομένως ανοίγεται ένα πεδίο διεύρυνσης της γνώσης, η οποία είναι απέραντη. Η σοφία αυτή του ανθρώπου επιλύει πολλά προβλήματα, θέτει τις βάσεις για πολιτισμό και ανάπτυξη, αλλά κινείται στα πλαίσια αυτού το κόσμου, του υλικού. Υπάρχει όμως και ένας άλλος κόσμος, ο πνευματικός, ο οποίος δεν εξαντλείται σε μερικούς ηθικούς κανόνες. Τις αληθινές απαντήσεις τις έδωσε η χριστιανική πίστη, καθώς εμφανίστηκαν άλλα πρότυπα ζωής, τα οποία δεν απαιτούν μόρφωση και πολλά γράμματα. Αυτή απευθύνεται προς όλους, εγγραμμάτους και αγράμματος, δείχνοντας διαφορετικούς τρόπους πνευματικής ανάπτυξης, πνευματικής ηλικίας και προόδου. «Άλλωστε, η σοφία των αρχόντων του κόσμου έφθασε στο απώγειο της μωρίας της, όταν οι άνθρωποι “τον Κύριον της δόξης εσταύρωσαν” μας λέει ο Απόστολος Παύλος (Προς Κορινθίους Α' β' 8). Γι' αυτό ο Θεός κατεδίκασε αυτή την σοφία των σοφών: “Το κήρυγμα για το σταυρικό θάνατο του Χριστού είναι μωρία γι' αυτούς που πάνε προς το χαμό τους. Για εμάς όμως, που είμαστε στο δρόμο της σωτηρίας, είναι η δύναμη του Θεού. Πράγματι, ο Θεός διακηρύττει στη Γραφή: Θα αφανίσω τη σοφία των σοφών και των έξυπνων την έξυπνάδα θα την καταπατήσω. Πού, λοιπόν, να βρεθεί σοφός; Πού να βρεθεί έμπειρος στις Γραφές; πού να βρεθεί απολογητής αυτού εδώ του αιώνα; Δεν απέδειξε ο Θεός μωρία τη σοφία του κόσμου; ” (Προς Κορινθίους α' 19-20 και Προς Κορινθίους γ' 19 και εξής).

Αναφερόμενοι πρακτικά πάνω σε αυτό βλέπουμε πως ο Κύριος δεν άνοιξε κανένα βιβλίο για να διδάξει τους μαθητές

του, αλλά «διήνοιξεν αυτών τον νουν του συνιέναι τὰς γραφάς», μας λέει ο Ευαγγελιστής Λουκάς (Λουκ. 24. 45). Γι' αυτό από μας απαιτείται μόνο δεκτικότητα της Χάριτος του Θεού, δηλαδή καλή προαίρεση, πνευματικός αγώνας και συνεχής εκζήτηση του ελέους και του φωτισμού του Θεού.

Κατά το μέτρο λοιπόν της προαιρέσεως και του πνευματικού αγώνος του καθενός, έρχεται σταδιακά ο φωτισμός του νου. Και κατά το μέτρο του φωτισμού του νου δίνεται η Χάρις του Κυρίου. Όσο κανείς ασκείται, τόσο αναγνωρίζει την αδυναμία του. Και όσο αναγνωρίζει την αδυναμία του, τόσο πλουτίζει σε ταπείνωση. Και όσο αποκτά ταπείνωση, τόσο φωτίζεται η διάνοιά του και διαπιστώνει ότι χωρίς τον Κύριο δεν είναι τίποτα και δεν έχει τίποτα.

Σοφός εκείνος που χτίζει το οικοδόμημα της ψυχής του στην τήρηση των ιερών εντολών του Ευαγγελίου μας λέει ο σημερινός εορταζόμενος άγιος Ιουστίνος ο Πόποβιτς. Άφρων είναι εκείνος πού πράττει το αντίθετο. Γιατί όλα όσα οικοδομούνται επάνω στον Ιησού Χριστό αντέχουν σε όλες τις καταιγίδες και φουρτούνες και στα δεινά των πειρασμών, της αμαρτίας, του θανάτου και του διαβόλου. Ότι πάλι οικοδομείται δίχως Χριστό και ερήμην του Χριστού και ενάντια στον Χριστό, εύκολα καταρρέει και συντρίβεται μόλις φανούν οι φουρτούνες των πειρασμών, των αμαρτιών και των παθών, μα κυρίως όταν φανούν ο άνεμος του θανάτου και του δαιμονισμού.

Για μάς τους Χριστιανούς, τους φωτισμένους εν Χριστώ, τα πάντα σε αυτό τον κόσμο έχουν νόημα και αξία, εφόσον αποτελούν μέσον και οδό προς την αιωνιότητα. Επειδή εμείς βλέπουμε εκείνο που δεν φαίνεται και απενίζουμε το αόρατο. Ρυθμίζουμε όλη μας την ζωή μέσα στον χρόνο με βάση εκείνο που είναι αιώνιο, το ανθρώπινο με

βάση το Θεανθρώπινο. Όσο υπάρχει κάτι το αιώνιο μέσα στα όρια του χρονικού, συντηρούμαστε με αυτό. Όταν όμως αυτό εκλείπει, το αναζητούμε πέρα από τον χρόνο, στο Βασίλειο του ατελεύτητου. Παρατηρούμε τα πάντα υπό το πρίσμα της αιωνιότητας, δηλ. υπό το πρίσμα του Χριστού, αφού Εκείνος είναι ο αιώνιος Θεός και ο Κύριος.

Πώς όμως, αδελφοί μου, αποκαλύφθηκε η Σοφία του Θεού; Η σοφία του Θεού αποκαλύφθηκε τελείως με το μυστήριο της ενσάρκου οικονομίας του Μονογενούς Υιού και Λόγου του Θεού. Ο Ιησούς Χριστός παρουσιάζεται στους σύγχρονούς Του, ότι είναι ο δάσκαλος της Σοφίας. Αυτό φανερώνεται από τον τρόπο της διδασκαλίας Του και των ενεργειών Του. Κατέχει ένα μυστικό που το φανερώνει σ' όλους τους ανθρώπους. Ο Ιησούς Χριστός μεταδίδει την σοφία στους ανθρώπους, επειδή είναι ο Ίδιος η Σοφία του Θεού. Ο Υιός είναι η Σοφία του Θεού Πατέρα, όπως είναι επίσης και ο Λόγος Του. Η αποκάλυψη της αληθινής σοφίας γίνεται με παράδοξο τρόπο. Δεν απευθύνεται στους σοφούς και στους επιδέξιους, αλλά στους μικρούς. Η σοφία του Θεού εκδηλώθηκε με την ιστορική εκπλήρωση της σωτηρίας και μεταδίδεται μόνο με το Πνεύμα Θεού, το "Πνεύμα της Σοφίας" στους ανθρώπους που την αποδέχονται. (Βλ. Προς Κορινθίους Α', β' 10-16).

Ολοκληρώνοντας τις παραπάνω σκέψεις να πούμε και κάτι τελευταίο. Πιο πάνω αναφέραμε πως ο όσιος επισκέφθηκε τους Αγίους Τόπους όταν ο Θεός το επέτρεψε, αφού είχε ασκηθεί στην έρημο της Συρίας, και είχε γνωρίσει τους μεγαλύτερους Θεολόγους του τετάρτου αιώνα, και ο ίδιος είχε ξεκινήσει την συγγραφή μοναδικών έργων. Στις μέρες μας, θα λέγαμε πως ήταν φτασμένος πνευματικά και δικαιολογημένα. Όμως, τον άνθρωπο αυτόν που κατείχε την

Σοφία ο Θεός τον ταπείνωσε. Και το γνωρίζουμε μέσα από το περιστατικό στο σπήλαιο της Βηθλεέμ, που αναφέρουμε πάντα την ημέρα της μνήμης του Αγίου, γιατί είναι τόσο ψυχωφελές. Προσευχόμενος λοιπόν ο Άγιος και αγρυπνώντας στο σπήλαιο της Γεννήσεως, ρωτά τον νεογέννητο Χριστό που εμφανίστηκε μπροστά του, «τι θέλεις Κύριε να σου δώσω ως δώρο;» για να λάβει την απάντηση «τις αμαρτίες σου Ιερώνυμε, να τις συγχωρέσω». Αυτό ζητά και ο Θεός από εμάς, αδελφοί μου, ταπείνωση, μετάνοια και αποχή από την αμαρτία· και τότε η Σοφία του Θεού θα πλημμυρίσει την ύπαρξή μας. Ουράνια χαρίσματα αναμένει ο Κύριος να δώσει σε κάθε χριστιανό, ο οποίος έχει χριστομίμητη ζωή και από φιλότιμο και μόνο πρέπει να μην χάσουμε την ευκαιρία που μας δίνεται.

Κλείνοντας, με τις ευχές σας Σεβασμιώτατοι άγιοι αρχιερείς, και ευχαριστώντας τον εορτάζοντα Ποιμενάρχη μας για την τιμητική πρόταση προς το πρόσωπό μου να απευθύνω λόγο κατά τον Εσπερινό της Πανηγύρεως, να ευχηθώ υϊκώς έτη πολλά, ευλογημένα, αγλαόκαρπα και καλλίκαρπα. Ο Κύριος μας, Σεβασμιώτατε, δια πρεσβειών του Οσίου και Θεοφόρου Πατρός ημών Ιερωνύμου του Πενταγλώσσου, να Σας χαρίζει υγείαν αμφιλαφή και άλυπη ποιμαντορία, προς δόξαν Θεού. Αμήν!